

бути єдність провідних видів діяльності; 3) через створення інтегрованих курсів за пріоритетності різних видів діяльності, які визначаються змістом галузей, з орієнтацією на досягнення чітких результатів, окреслених Стандартом і навчальною програмою; 4) за умов упорядкування організаційних форм інтегрованого навчання – навчальних проектів і досліджень, інтегрованих днів, тощо – які дозволяють цілісно використати можливості урочної і позаурочної діяльності; 5) у процесі інтегрованого навчання мають переважати діяльнісні, творчо-пошукові методи і форми роботи.

Ключові слова: інтегроване навчання, початкові класи.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.
2. Засєкіна Т. М. Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2020. 400 с.
3. Енциклопедія освіти / за ред. В. Г. Кременя. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-ге вид. К.: Грамота, 2013. 504 с.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Богданець-Білоskalенко Наталія,
докт. пед. наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Питання дистанційного навчання в системі освіти порушувалося давно, розробляли алгоритми такої діяльності/навчання, проте світова пандемія 2019 раптово внесла корективи, змушуючи школи в умовах карантину перейти на дистанційне навчання, таким чином заставивши педагогів швидко

перелаштувати свою звичну, повсякденну педагогічну практику.

У «Положенні про дистанційне навчання» (наказ МОН від 25. 04. 2013 № 466) зазначалося: «дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [1].

Дистанційне навчання – це нова форма навчання, що передбачає використання таких засобів, методів, організаційних форм навчання, а також способів взаємодії вчителя та учнів, які реалізуються засобами інформаційних мереж та інформаційних і комунікаційних технологій. Дистанційне навчання передбачає доступ до інтернету, необхідне / наявне технічне забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також володіння вчителями технологіями дистанційного навчання.

Основними формами онлайн-комунікації виступають відеоконференції, форуми, блоги. Найбільш поширеними веб-ресурсами дистанційного навчання, які використовують вчителі – Zoom, Viber, Googleclassroom, платформи відеоконференцій, ютуб, відеозаписи власних уроків.

В умовах дистанційного способу навчання, вчителі мають організувати ефективну освіту учнів на відстані. Однак треба пам'ятати, що рівень сформованості самостійної роботи учнів початкових класів нижчий, ніж учнів основної та старшої школи.

Також визначальними характеристиками дистанційного навчання є відкритість, доступність, безперервність, систематичність, чіткість і лаконічність, створення середовища психологічної безпеки і атмосфери доброзичливості. Отже, створення простору для організації дистанційного навчання є однією з важливих умов. Він включає такі складові: онлайн-уроки; наявність / використання різних електронних навчальних матеріалів; виконання

завдань учнями / виконані роботи учнів, практичні завдання, тести тощо; оцінювання виконаних робіт, зворотній зв'язок.

Слід зазначити важливу роль в дистанційному навчанні формувального оцінювання навчальних досягнень учнів: основні його принципи актуалізуються в дистанційному навчанні найбільш виразно. Адже значну частину матеріалу учні опановують самостійно. Формувальне оцінювання на відстані, звісно, є складним, але можливим і важливим, насамперед для учнів. В умовах дистанційного навчання здійснення формувального оцінювання – це велика відповідальність вчителя, який повинен оцінювати не результат, а процес навчання учнів. Тому робота вчителя має бути націлена на підтримку навчального поступу учнів, діагностування досягнення на кожному з етапів, вчасне виявлення проблеми, підтримка бажання навчатися (навіть в умовах домашнього навчання).

Формувальне оцінювання здійснюють у процесі онлайн-спілкування / онлайн-уроків та на основі поданих поточних, корекційних робіт.

Варто звертати увагу на розуміння учнями виучуваного матеріалу та надання змістовних коментарів вчителя щодо правильності виконаної роботи / завдання а також, щоб вчасно зреагувати на рівень засвоєння учнями матеріалу, що подається. До виконання самостійних завдань необхідно чітко проговорити критерії, за якими робота буде оцінюватися. Критерії можуть бути запропоновані вчителем, або ж складеними спільно з учнями. «В умовах дистанційного навчання особливо важливо хвалити учнів, відзначати їхні досягнення й успіхи, навіть невеликі. Вчитель повинен відзначати успіхи, щоб зберігати мотивацію, надавати поради про те, що потребує додаткового опрацювання, тобто частіше здійснювати з учнями зворотній зв'язок. Під час оцінювання роботи можна запропонувати аркуші самооцінювання. Обов'язково потрібно звертати увагу учнів, якщо результати самооцінювання відрізняються від безпосередньої оцінки, щоб уникати у майбутньому занижених чи завищених балів. Будь-яка оцінка, яку ставить учитель за виконану роботу, має бути прокоментована» [2, с. 85].

Учитель може також попросити учнів надати свої відеоповідомлення в одному із сервісів або відправити світлини, що відображають їхню роботу. Це можуть бути також скріншоти і звичайні фото з телефону. Можна дати завдання батькам, щоб вони допомогли зробити відеоролики чи фотографії.

У процесі навчання важливо використовувати основні стратегії етапів формувального оцінювання, які визначають дії учасників навчального процесу і допомагають їм відповісти на три головних питання: Куди я йду? Де я зараз? Як я можу подолати прогалини?

Ключові слова: формувальне оцінювання, дистанційне навчання, учні початкових класів.

Список використаних джерел

1. Положення про дистанційне навчання. Наказ МОН від 25.04.2013 № 466. [Електр.ресурс]. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
2. Фідкевич О. Л., Богданець-Білокаленко Н. І. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти». Київ : Генеза, 2020. 96 с.

ЗАГАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

*Бойко Ірина,
канд. психол. наук, доцент,
Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради,
м. Житомир, Україна*

У ХХІ столітті змінилися погляди на професіоналізм, що відіграє вирішальну роль в усіх сферах життєдіяльності суспільства, особливо в освітній сфері. Зміст компетентнісної парадигми відображено у професійних стандартах «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)».